"Proletarec" je delavski list za misleče čitatelje.

PROLETAREC

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION, S. P. GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

GLASILO PROSVETNE MATICE J.S.Z.

NO. — ŠT. 1333. Entered as second-class matter, December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879. CHICAGO, ILL., 30 Marca (March 30,) 1933 Published weekly at 2657 W. 24th St. LETO — VOL. XXVIII.

VLADNI NAČRTI PROTI BREZPOSELNOSTI

ZA REKRUTIRANJE DELAVCEV POD VOJAŠKIM NADZORSTVOM

A. F. of L. nasprotuje Rooseveltovemu predlogu.—Dolar na dan plače in hrana ter stanovanje v barakah

PRVI Rooseveltov načrt, ki se direktno peča s problemom brezposelnosti, je bil kongresu predložen 21. marca. Določa rekrutiranje nezaposlenih, ki bi jih vlada organizirala v večje skupine pod vojaškim nadzorstvom in jih uposlila pri pogozdevanju zapuščenih, nerodovitnih planjav in uničenih gozdov, dalje pri gradnji jezov, ki bi preprečevali povodnji, prekopov, cest itd. Vsakdo, ki se bi prijavil za vstop v to "armado", bi se zavezal, da ostane v nji leto dni. Odpust ali dopust bi dobil le v slučaju bolezni v družini, ali pa, ako bi mu drugod ponudili delo. O odpustu bi sklepal vojaški urad, kakor v regularni armadi. Delavci bi prejemali dolar na dan plače, kakor vojaki, in deležni bi bili delovne obleke, hrane in stanovanja v barakah.

Rooseveltov načrt predvideva, da bo ta armada štela okrog četrt milijona nezaposlenih delavcev. Pomožne akcije v mestih bi sprejele posebno nezaposlene samce, pa tudi oženjene delavce, ki prejemajo podporo, da se prijavijo za vstop v novo armado.

Wm. Green, predsednik Ameriške delavske federacije je v boju proti temu načrtu, iz razloga, ker znižuje delavcem plače, in ker uvaja sistem prisilnega dela. Že pred njim je podala svojo izjavo proti načrtu socialistična stranka, v kateri pravi, da je Rooseveltova namera vzlic njegovim dobrim namenom zgrešena. Taka zaposlitev ne bo dvignila delavcev v samoponosu in ob enem bo kompanijam za pretvezo, da bodo še bolj znižale plače. Vladni krogi odgovarjajo, da ako se vpošteva, da bo s hrano in stanovanjem vred vsak delavec prejemal $2 na dan, je to že sedaj več kot pa plačujejo danes v marsikaterem privatnem podvzetju.

Frances Perkins, ki je tajnica delavskega departmenta v Rooseveltovem kabinetu pravi, da se to akcijo ne sme smatrati za normalno zaposlitev delavcev, nego za izjemno naredbo v namenu, da se pomaga nezaposlenim do dela, stanovanja in hrane v zdravih razmerah. To je torej v prvi vrsti pomožna akcija. Socialisti in unijski voditelji odgovarjajo, da je tako zaposljevanje za dolar dnevne plače, hrano in boro ležišče fašistična metoda. Posledice bi bile koncem konca poslabšanje, ne pa izboljšanje delovnih razmer in življenskega standarda ameriškega delavstva.

Dalje določa Rooseveltov načrt nove kredite posameznim državam, iz katerih si bi lahko izposodile določene vsote za podpiranje družin nezaposlenih delavcev. V svoji poslanici kongresu tudi obljubuje, da vlada predloži definitivne načrte za nova javna dela, ki bi tudi uposlila mnogo brezposelnih. V vse te svrhe bi se nakazalo kake dve milijardi dolarjev. Zastopniki socialistične stranke so predsedniku in kongresnikom izjavili, da je ta vsota nezadostna, kajti potrebno bi bilo najmanj šest milijard, in od teh naj bi se porabilo polovico za porušenje slumsov v velikih mestih in gradnjo novih stanovanj, ki bodo dostojna za bivališča delavcev.

To, kar predlaga Roosevelt, je torej zelo malo, ampak kapitalistično časopisje niti tega ne odobrava in svari, da "velebiznis" ne bo dobil zaupanja v novo vlado, dokler se ne uveri, da ne bo razmetavala denarja.

Vsote, porabljene pri pogozdevanjih, javnih delih, gradnjah novih stanovanj itd., ne bi bile proč vržen denar, nego zelo dobro investiran. Neprilika za brezposelne je, da je predsednik Roosevelt s svojo administracijo in kongresom vred vezan izpolnjevati želje velekapitala in zato so vsote, ki jih kongres določa, za zmanjšanje nezaposlenosti le malenkost v primeri z ogromnimi krediti in posojili, ki jih je dala vlada v zadnjih par letih bankirjem, železnicam, zavarovalnicam in sličnim velikim korporacijam. Vzrok, da ljudstvo, ki je glasovalo za demokrate, te resnice še ne spoznava, je v tem, ker ga časopisje že par tednov v večini držav slepi s pivom in mu obeta "boljše razmere, v katere pridemo z oživljeno pivovarniško industrijo. Ta trditev je sicer neresnična, ampak nekaj časa bo ljudstvo le omamljeno z njo, potem pa si bodo vladni faktorji s pomočjo časopisja izmislili kaj drugega, dokler se ljudstvo ne naveliča pobiranja drobtin in blufanja.

"Dobro pivo" v paradi po 13. letih

Dne 22. marca je predsednik Roosevelt podpisal postavo, ki dovoljuje pivo z 3.2 odstotkov alkohola. Prohibicijsko pivo ali "near beer" je smelo imeti samo pol odstotka alkohola. Da-li bo vrhovno sodišče, če pride zadeva predenj, smatralo "dobro pivo" v soglasju z 18. dodatkom, je vprašanje. Rooseveltova administracija upa, da bodo sodniki že kako premostili to stvar, kakor so že marsikatero drugo, kadar je vlada pod pritiskom razmer ali svoje politike prelomila ustavo z naredbami, kakršne smo npr. občutili posebno med vojno. Ameriško ljudstvo je v veliki večini sito hinavske prohibicje in to je vzrok nove postave o pivu. Kongres je predložil posameznim državam tudi predlog za črtanje 18. dodatka iz ustave. Vzelo bo par let, predno bodo vse države sklepale o njemu, in le če glasuje zanj tri četrtine držav, bo prohibicija zakonito odpravljena.—Mnogi upajo, da bo podvig pivovaren zelo pomagal ne le pivovarniški nego tudi drugim industrijam in s tem zmanjšal brezposelnost. Dejstvo je, da dela v današnji 'home brew" industriji več ljudi, kot pa jih bodo najele pivovarne. Vsa "home brew" podvzetja, ki oskrbujejo ljudi s pripravami in materijalom za varenje piva doma, bodo uničena. Dasi "dobro pivo", kar se zaposlitve delavcev tiče, ne bo imelo nikakega "močnega" učinka, je vendar legaliziranje piva korak k pameti v močvirju hipokritskega suhaštva.

Volitve v Nokomisu

V Nokomisu, Ill. bodo v torek 4. aprila občinske volitve. Na glasovnici so rubrike republikanske, demokratske in socialistične stranke. Zavedni slovenski delavci agitirajo za socialistični tiket, na katerem so med drugimi kandidati tudi trije Slovenci.

Brezposelnost v Franciji

V Franciji, kjer se je sedanja kriza najpozneje pojavila, število brezposelnih stalno narašča. Zdaj jih je blizu 400,000.

OKOLŠČINE, KI SO V NEMČIJI POVZROČILE ZMAGO FAŠIZMA

Mnogi po svetu se še vedno čudijo, ne le v delavskih nego vseh drugih krogih, kako je mogel fašizem v Nemčiji tako naglo in tako zlahka dobiti absolutno moč nad državo in uvesti diktaturo. In naravno je, da iščejo in tolmačijo vzroke. Glavni vzroki, ki so omogočili razvoj in zmago Hitlerjevi stranki, so sledeči:

Versaillski mir, ki je bil za Nemčijo poniževalen in ji ob enem naložil ogromno breme vojnih odškodnin.

Ravnanje z Nemčijo kot s premagano, manj vredno državo.

Vztrajanje pri trditvi, da je Nemčija povzročiteljica svetovne vojne.

Odvzetje nemških kolonij, uničenje njene vojne in deloma trgovske mornarice po sklenjenem miru, in razdelitev Prusije na dvoje s poljskim koridorjem.

Vztrajanje Francije skozi več let pri odklanjanju predlogov za mirno, prijateljsko spravo z Nemčijo v obliki revizije versaillske mirovne pogodbe.

Dolgotrajna brezposelnost milijonov nemških delavcev, katerim je Hitler vseskozi obljuboval v slučaju svoje zmage delo in zaslužek.

Obubožanje srednjih slojev, ki so se strnili okrog Hitlerja v nadi, da se z zmago fašizma povrnejo tudi njihove nekdanje imovine in gospodarske razmere, kot so bile pod kajzerjem.

Naraščanje komunistične stranke in njene grožnje z revolucijo. S svojo brezobzirno taktiko je porodila nasprotni ekstrem—fašizem.

Kompromisna politika socialdemokratične stranke v prizadevanjih, da reši republiko in demokratsko weimarsko ustavo.

Fanatična borba proti socialni demokraciji, kar je dovedlo v silovita sovraštva med delavci, ubilo med njimi smisel za solidarnost in končno oslabilo vse delavsko gibanje, medtem ko je na nasprotni strani Hitler pridobival radi svojih obljub čezdalje več zaslombe med ljudstvom. Njegova stranka je postala najjačja v državi.

Dalje je temeljni vzrok fašistične zmage v Nemčiji dejstvo, da je Hitlerjevo stranko podprl ves nemški kapitalizem in jo tudi financiral v nadi, da bo uničila obe marksistični delavski stranki in socialistične strokovne organizacije. Ta investicija se je kapitalistom v Nemčiji dozdaj še najbolj izplačala.

To so glavni vzroki, ki so pripomogli, da je Hitler izvršil svojo "nacionalistično revolucijo nekako "razvojno" in brez večjih ovir.

Izhod iz fašizma pa bo razredno vzgojeno nemško delavstvo našlo edino, ako se spet oklene gesla solidarnosti in se iskreno zedini za skupen boj proti skupnemu sovražniku na podlagi skupnega programa. Ključ k tej rešitvi je v rokah moskovske tretje internacionale.

Tom Mooney dobil novo obravnavo

Thomas J. Mooney, ki je v ječi že 16 let, je dobil novo obravnovo. Določena je na 26. aprila v San Franciscu. Borba za njegovo osvoboditev traja že mnogo let in sodna oblast se je udala šele sedaj v toliko, da nudi Mooneyju priliko "dokazati svojo nedolžnost" na novi obravnavi.

Volitve v North Chicagu bodo 18. aprila

V North Chicagu bodo občinske volitve v torek 18. aprila. Socialistična stranka ima kandidate v vse urade. Njen županski kandidat je Slovenec John L. Cerk. Socialistični kandidat za aldermana v 1. wardi je Paul Peklay. Soc. stranka mesta North Chicago je izdala platformo s slikami kandidatov, ki jo je v izčrpku objavila tudi North Chicago Tribune.

Za socializacijo bank

Nedavno sta bila v Washingtonu v imenu socialistične stranke Norman Thomas in Morris Hillquit, ki sta predsedniku Rooseveltu in senatorjem ter vodilnim kongresnikom predložila socialistično stališče z ozirom na finančno vprašanje, brezposelnost in podpiranje družin nezaposlenih delavcev. Dokazovala sta, da sedanje naredbe ne odgovarjajo potrebam, in da je za banke najsigurnejša garancija, ako se jih podržavi. Inflacijske bankovce naj se porabi direktno za podpiranje brezposelnih in financiranje javnih del, namesto da se jih daje na razpolago privatnim bankam za nadaljne špekulacije. Demokrati in republikanci njunih predlogov seveda ne bodo upoštevali in rajše krpali dalje razpadajočo kapitalistično sukanjo.

Ali je vaše društvo že pristopilo v Prosvetno matico?

JEKLARSKI TRUST, SMATRAN ZA BAROMETER AMERIŠKE INDUSTRIJE, ZELO SLABO OBETA

Jeklarne in livarne United States Steel korporacije, Bethlehem Steel in drugih velikih jeklarskih kompanij obratujejo letos manj kot katerokoli drugo leto po vojni, vzlic temu, da so pričakovale večjih naročil in zaposlitve kot je bila v istem času lansko leto. Niti nimajo več upanja, da se naročila pomnože skozi poletje. Vsled tega je vodstvo U. S. Steel korporacije, katera je na kratko znana kot "steel trust", znižala delavnik onih delavcev, ki so plačani od tedna, deset odstotkov in istotoliko jim je znižana plača. Naredba zadene največ boljše plačane klerke, uradnike v departmentih in bosse. Ostalim delavcem so jeklarske kompanije znižale plače že večkrat prej. V trustovih tovarnah prejemajo zdaj povprečno $3.80 na dan "Navadni delavci", ki so v jeklarnah v večini, prejemajo le še okrog dva dolarja na dan.

Sodelujte

PRI NABIRANJU NAROČNIN IN OGLASOV ZA

"MAJSKI GLAS"

Kampanja za naročnike in člane JSZ pričenja

S 1. APRILOM je naročnina Proletarca znižana na $2.50 za celo leto in $1.50 za pol leta. Znižanje ostane v veljavi do 30. junija, ko bo posebna kampanja za pridobitev tisoč novih naročnikov Proletarcu zaključena.

Načrt za agitacijo je bil priobčen v dveh številkah Proletarca in omenjan v raznih drugih člankih. Članstvu klubov in naročnikom je torej stvar znana. Uprava Proletarca in agitacijski odbor ne pričakujeta, da bi se moglo dobiti nove naročnike med onimi, ki so že dolgo brez dela in brez finančnih sredstev. Mi vemo, da delavci, ki nimajo denarja za kruh, ga tudi za naročnino ne morejo dati. Vendar pa je med ameriškimi Slovenci še tisoče delavcev, ki so v stanju naročiti "Proletarca", in med te je treba z našo agitacijo.

Agitacijski odbor predlaga, da naj si člani in članice v vsakem klubu to delo razdele in obiskujejo po dva in dva skupaj tiste delavce, ki še niso naročniki.

V naselbinah, kjer ni klubov JSZ, naj to delo prevzamejo naročniki sami. Eden ali drugi naj skliče sestanek, dogovore se naj za obiske in prično z agitacijo. Ako se tega dela loti tisoč članov in naročnikov, bomo kvoto tisoč NOVIH naročnikov sigurno dosegli. Če pa bi se nalogo prepustilo le nekaterim, bo zanje tega dela več kot ga zmorejo in cilj ne bo uresničen.

Sodrugi in prijatelji naročniki, gre se za ohranitev Proletarca in za pojačanje socialističnega gibanja med našim delavskim ljudstvom. Vi lahko pomagate na en ali drug način. Zanašamo se na vas, da ne boste stali ob strani nego da začnete z agitacijo takoj, neglede na druge.

Istočasno se prične kampanja za pojačanje klubov JSZ, ki morajo do konca tega leta imeti 25 odstotkov več članov kakor jih imajo sedaj.

Dalje apelira uprava Proletarca in agitacijski odbor JSZ na sodruge in somišljenike, da nabirajo prispevke v tiskovni fond, katerega rabimo, da pokrijemo dolg, ki je nastal tekom krize v tiskarni in ga moramo poravnati.

Mi bi radi priobčevali v Proletarcu vsak teden obširne članke o tej kampanji, toda radi zmanjšanja lista je to nemogoče v vsaki številki. Vse podrobnosti in navodila so v Proletarcu z dne 9. marca in tudi v številki dne 23. marca.

Kakšni bodo rezultati agitacije, bo razvidno iz poročil in izkazov v prihodnjih številkah Proletarca.

"PATRIOT" PREVARIL VLADO ZA NAD $600,000 DAVKA

Charles M. Mitchell je bil do nedavna glavni ravnatelj National City banke v New Yorku, katera je druga največja na svetu. Odstopiti je moral pod pritiskom kongresne preiskave, v kateri se je dognalo, da je njegova banka z njegovo vednostjo prodala Amerikancem za 90 milijonov dolarjev ničvrednih bondov neke male bankrotirane južnoameriške republike. Mitchell in njegova banka je pri tem "zaslužila" precej milijonov.

V nadaljni preiskavi je prišlo na dan, da je imel Mitchell l. 1929 skoro tri milijone dolarjev čistih dohodkov, od katerih bi bil moral plačati zvezni vladi $657,152 dohodninskega davka, toda v davčnem poročilu vladi je namesto teh dohodkov označil, da je napravil v letu 1929 celo $48,000 izgube. Sedaj ga je davčna oblast pozvala na odgovornost in zadeva je pred federalnim sodiščem.

Mitchell je v javnem življenju velik patriot in sovražnik "rdečkarjev". Vzlic temu je pripravljen kadarkoli ogoljufati svoje ameriške rojake in svojo vlado. In Mitchell ni edini kapitalist, ki goljufa vlado in ljudstvo!

HITLER PONUJA SVOJE LAŽI ZA RESNICO

Nemško fašistično vlado jezi, ker inozemsko časopisje obširno opisuje divjanje Hitlerjevih pristašev v Nemčiji. Socialistom je vlada zagrozila, da jih bo držala odgovornim za vse "laži" o Nemčiji, v socialističnih listih v tujih deželah. Istotako je naslovila grožnjo židom. Ker kontrolira zdaj radio in vse vire za časniška poročila vlada, si je začela izmišljevati vesti, ki jih prizadeti faktorji v sedanjih razmerah niti preklicati ne morejo. Npr., par vodilnih židovskih organizacij v Nemčiji je dobilo ukaz, da naj napišejo nekako izjavo, da so vse poročila o preganjanju židov zmišljena. Tako izjavo je potem vlada faktično razširila po svetu. Dne 26. marca pa je vlada vrgla v javnost vest, da so socialisti podali inozemskemu tisku izjavo, da so poročila o preganjanju delavcev in o grozodejstvih v Nemčiji neresnična, in da pojdejo socialistični voditelji v inozemstvo, dr. bodo na shodih pobijali izmišljotine o Nemčiji. Le največji naivneži in pa nepoučeni, nevedni čitatelji morejo verjeti takim lažem, s katerimi si skuša Hitler dobiti v drugih deželah ugled in zakriti terorizem, ki ga uganja njegova stranka nad opozicije.

PROLETAREC

List za interese delavskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto $3.00; za pol leta $1.75; za četrt leta $1.00.

Inozemstvo: za celo leto $3.50; za pol leta $2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.

Established 1906.

Editor ..... Frank Zaitz

Business Manager .... Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States, One Year $3.00; Six Months $1.75; Three Months $1.00.—Foreign Countries, One Year $3.50; Six Months $2.00.

PROLETAREC

2639 W. 26th ST., CHICAGO, ILL.

Telephone: Rockwell 2864.

546

Posledica francoske politike v Nemčiji

Versaillski mir, ki ga je narekoval Nemčiji Clemenceau, in vztrajanje naslednjih francoskih vlad pri versaillski pogodbi, je povzročil, da se je razvil nov nemški nacionalizem, ki je dobil svoj končni izraz v ultrašovinističnem fašizmu pod vodstvom Adolfa Hitlerja. Namesto, da bi začela Francija že pred leti prijateljsko izpuščati Nemčijo iz svojih klešč in s tem pomagala k utrditvi republikanske vlade, je odnehavala le tu in tam, največ pod pritiskom drugih držav, pred vsem Anglije in Amerike, in končno pod pritiskom grozečega nemškega nacionalizma. Ko je dala Francija končno svoje največje koncesije Nemčiji, je bilo že prepozno, da bi s tem ustavila rastoči tok vsenemškega šovinizma. In tako ima Francija ob svoji meji namesto prijateljsko nemško republiko Hitlerjev rajh, ki je aroganten bolj kakor pa je bila Nemčija pod kajzerjem. Hohenzolernci so spet prišli do veljave in današnja Nemčija je po duhu, četudi ne še dejansko, prav tako monarhija, kakor je bila pod kajzerjem Wilhelmom.

Nacionalisti so nemškemu ljudstvu vseskozi obljubovali, da ga bodo rešili more versaillskega mira. Prisegali so, da bodo Nemčijo osvobodili zapostavljanja, da ji izbrišejo madež premagane dežele, da ji pribore nazaj odvzete teritorije in kolonije, in da ji izvojujejo spet mesto v vodstvu sveta, kakršno tako kulturni in visoko razviti državi, kot je Nemčija, pripada.

Nemški nacionalizem si je iskal zaslombo pri ljudstvu z napadanjem kapitalistov in "mednarodnih" židov. Osvojil si je več točk iz socialističnega programa. Svojo stranko pod vodstvom demagoga Hitlerja je krstil z imenom "delavska narodna socialistična stranka". Tako je bilo fašističnim oratorjem mogoče prodreti med ljudstvo in mu obljubiti delo, znižanje davkov, večje plače, zmanjšanje ali pa odpravo obresti od dolgov na kmetije in hiše, ob enem pa so napadali na vso moč socialiste in komuniste. Prve so dolžili, da so krivi propada Nemčije, ker se niso dovolj odločno uprli Franciji, komuniste pa, da hočejo veliko, kulturno Nemčijo podvreči barbarom v Moskvi.

Fašisti in komunisti so v državnem zboru in v pruskem deželnem zboru več let nastopali skupno—ne sicer sporazumno—ampak vsled enakosti svoje opozicije proti republiki, weimarski ustavi in demokraciji. Zato sta se vsaka po svoje na vso moč trudile, da spravita Nemčijo v položaj, v kateri bi bilo zdravo funkcioniranje parlamentarizma in parlamentarne vlade nemogoče. Tako bi nastal kaos, v katerem bi bila revolucija in preobrat neizogiben. Ti politični boji in pa trdovratno vztrajanje Pariza pri Versaillski pogodbi je res povzročilo situacijo, v kateri parlament ni bil več sposoben za delo in vsaka vlada, ki mu je bila "odgovorna", je bila vsled razkosanosti in blaznega strankarskega boja kakor hiša iz kart. Politični kaos, kakršnega so hoteli komunisti in fašisti, se je bližal. Komunisti so upali, da se v zmešnjavi, ki nastane v državi, njim posreči prevzeti oblast in proglasiti diktaturo, in isto nado je gojil Hitler ter njegova stranka. Šanse pa so postajale fašistom ugodnejše in njihova stranka je vidoma rastla, medtem ko je komunistična nazadovala. Socialisti so bili vsled odbijanja bojev fašistov in komunistov ter vsled kompromisnega vztrajanja pri taktiki ohranitve weimarske ustave ter njene republike za vsako ceno, v odločilnem momentu brezmočni. Tako je nastala fašistična (Hitler jo imenuje nacionalistično) revolucija, ki je poplavila Nemčijo. Stopila je z brutalno silo na obe marksistični stranki in izjavila, da bo poplavila tudi Avstrijo ter jo pridružila Nemčiji. Nad pol stoletja dela za socializem je s tem deloma uničenega, deloma pa je pognano zopet na tajna podzemska pota, kakor v prošlosti.

Fašizem v Nemčiji vzlic svoji histerični gonji ni iztrebil marksizma, kakor je obljuboval in obljubuje, pač pa je povzročil zavednim delavcem in voditeljem obeh radikalnih delavskih strank nepopisno neprilik in trpljenja. Mnogi so bili mučeni in nemalo

(Nadaljevanje v zadnji koloni.)

Rooseveltova armada za odpravljanje povodnji

Predsednik Roosevelt je v kongresu predlagal načrt, ki mu dovoljuje rekrutirati iz vrst brezposelnih veliko armado, katero bi porabil za pogozdevanje in za gradnjo jezov. Oboje bi pomagalo k odpravi, ali vsaj omejitvam velikih povodnji, ki so v tej deželi postale običajni pojav. Dokler so bili v bližini rek obsežni gozdovi, so v deževju naraščale zelo počasi, da je voda več ali manj lahko sproti odtekala. Zdaj pa po velikih planotah voda, ki jo da dolgotrajno deževje, nima /več ovir in se naglo zbira v rekah, ki vsled tega poplavljajo velikanske kraje in povzročajo ogromno škodo. V zadnji povodnji, ki je trajala skoro ves mesec marec, je bilo prizadetih veliko mest v Ohiu in v drugih državah, skozi katere tečejo velike reke. Na sliki je mesto Marietty v Ohiu. Predsednik Roosevelt pravi, da bo njegova nova armada s svojim delom pripomogla k obnovitvi gozdov, kar bo v teku let povečalo narodna bogastva in ob enem bodo mesta varnejša pred povodnjami. Unije in soc. stranka Rooseveltovemu načrtu nasprotuje, ker spravlja delavce pod vojaško komando in disciplino. Nihče ne bo smel zapustiti kempe pred letom, razen edino vsled zelo upravičenega vzroka, kakor v pravi armadi. Plača bo samo $1 na dan in hrana ter stan v barakah in v šotorih.

Kvote po državah v agitaciji za nove naročnike Proletarcu, nove člane JSZ in prispevke v tiskovni sklad

Iz članka na 1. strani v zadnjih dveh kolonah, in iz proglasov ter naznanil v prejšnjih številkah vidite, da se kampanja za tisoč novih naročnikov Proletarcu, za pojačanje klubov JSZ in za zbiranje prispevkov v tiskovni fond prične 1. aprila. Kampanja za tisoč novih naročnikov konča 30. junija. Naročnina v tej dobi je znižana (glej prvo stran). Agitacija za pojačanje klubov in zvišanje članstva za 25 odstotkov traja do konca leta.

Agitacijski odbor je odločil kvote za vsako državo sorazmerno po odstotkih na podlagi sedanjega števila naročnikov. Te kvote značijo, koliko novih naročnikov se pričakuje iz vsake države in koliko naj bi se v vsaki zbralo v tiskovni fond. Številke v prvi vrsti v sledečem seznamu pomenijo kvote novih naročnikov, in v drugi vrsti vsote, ki se jih pričakuje v tiskovni fond.

Kvota po državah.

	Novih naročnikov	Tiskovni sklad
California	5	$ 14
Colorado	13	30
Illinois	189	487
Indiana	5	11
Kansas	12	30
Minnesota	17	33
Montana	5	14
Michigan	52	159
New York	59	127
New Jersey	2	5
Ohio	286	747
Oklahoma	3	6
Pennsylvania	188	482
Utah	4	11
West Virginia	4	10
Wisconsin	116	297
Wyoming	14	37

Za gornjo tabelo sledi druga spodaj, ki določa kvote v kampanji za pridobivanje novih članov v klube JSZ. Določeno je, da moramo do konca leta JSZ v članstvu povečati najmanj 25 odstotkov. Kvote so določene po odstotkih na podlagi sedanjega števila članov v posameznih državah.

	Novih članov
Illinois	45
Kansas	3
Michigan	26
New York	5
Ohio	58
Pennsylvania	50
Wisconsin	39

Dalje je določeno, da se ustanovi nove klube v sledečih državah, kjer jih zdaj nimamo: California, Colorado, Indiana, Minnesota, Montana in Wyoming.

Kvota je za vsako državo bodisi glede naročnikov, novih članov in tiskovnega sklada proporčna. Na noben klub ali državo ni sorazmerno naloženo več dela kot na drugo. Vsak klub naj v članstvu naraste najmanj 25% in kvota bo dosežena. Kljub krizi je to razmeroma lahko doseči. Dober kampanjski ali agitatorični odbor lahko v par mesecih pri kateremkoli klubu doseže kvoto. In klub, ki jo prvi doseže, bo dobil nagrado v vrednosti $15 — bodisi v knjigah, slikah socialističnih voditeljev ali v drugi umetnini. Klub, ki bo prvi dosegel dvojno kvoto, namreč narastel za 50%, bo dobil nagrado v vrednosti $25.

Prav tako važna, ako še ne bolj, je kampanja za nove naročnike in tiskovni sklad. Eksekutiva se zaveda, da ni vsak delavec agitator, dasi bi lahko in moral biti. Potrebna je le volja in navadna pamet pri občevanju z ljudmi. Vsak član zveze in sleherni čitatelj pa lahko pomaga agitatorjem. In v tej kampanji je to kardinalna potreba posebno pri iskanju novih naročnikov. Dostikrat so prilike, ko v snidenjih s prijatelji ali rojaki lahko napeljete pogovor na potrebo delavskega časopisja. Izrabite jih in agitirajte za Proletarca, ki je vaš prijatelj in zagovornik vseh delavcev! Delavstvo mora čitati in podpirati svoje časopise! To je naše najmočnejše orožje!

Thomas na shodu in debati

Johnstown, Pa. — Skupina sodrugov je sprejela dne 20. marca Normana Thomasa na postaji, ko se je pripeljal sem na aranžirano debato in ob tej priliki ga je soc. stranka povabila, da govori na shodu majnarjev na Casandri, Pa., kakih 20 milj od Johnstowna. Shod je bil dobro obiskan. Rudarji v tej okolici se reorganizirajo v stari UMW in zadnje čase so precej uspešni. Thomas jih je s krepkimi besedami vzpodbujal k vztrajnosti in skupnosti.

Kot ponavadi ob takih prilikah, so bila tudi na tem shodu znana "pitanja". Razvpiti zdražbar George Stark je skušal spraviti Thomasa v zadrego z vprašanjem, kakšno je bilo stališče soc. stranke med vojno in kaj mislijo socialisti o "enotni fronti". O "united front" mu je Thomas rekel ,da s tistimi komunisti, katerih glavno "revolucionarstvo" je boj proti socialistom in zmerjanje, je skupna fronta nemogočna. Kar se tiče prvega vprašanja, je jasno vsakemu, ki mu je za resnico, da je bila socialistična stranka odločno na protivojnem stališču in njen voditelj Eugene V. Debs ter mnogo drugih je bilo vrženih v zapor, medtem ko je William Z. Foster ,ki je bil že dvakrat komunistični kandidat za predsednika Zed. držav, prodajal liberty bonde. Thomas je žel na ta odgovor velik aplavz, Stark s par privrženci pa je dobil kar je iskal.

Zvečer je govoril Thomas po radiu, ob 8:30 zvečer pa se je začela debata med njim in dr. Marius Rausom o temi, "ali je socializem najboljše zdravilo za ozdravljanje sedanjih gospodarskih bolezni?" Prvotna tema je bila, "Zakaj sem socialist", ki bi jo imel Thomas, in njegov nasprotnik pa, "čemu nisem socialist". Bila je spremenjena, ker je prvo omenjena boljše odgovarjala namenu debate. Navzočih je bilo nad 1,200 ljudi. Dasi je rabi, ki je nasprotoval Thomasu, sposoben in dober zagovornik sistema današnje družbe, in zna opravičevati njene hibe, se je 75 odstotkov avdijence, ki je imela odločiti o rezultatu debate ,izrekla za Thomasova izvajanja. Ker je bilo med udeleženci le mal odstotek navadnih delavcev, večina je bila iz takozvanega srednjega sloja, je tak rezultat toliko značilnejši.

John Langerholc.

"Zarja" priredi 1. aprila veselico s petjem

Cleveland, O. — Da, spet bo zabave nič kolikо, in sicer v soboto večer ravno na 1. aprila, ki je še posebej dan šale in zabave. Že od naših pradedov smo podedovali tradicijo, da ako 1. aprila nočemo biti "potegnjeni", ne smemo verjeti nikomur in ničesar zaupati. Zato se vzame 1. aprila vse za šalo.

To je vzrok naši trditvi, da bo prihodnji 1. april za naše občinstvo v Clevelandu še posebno dan šale in zabave in to na veselici s petjem, ki jo prirejajo "Zarjani" v spodnji dvorani SND. Kdor je bil na dosedanjih "Zarjinih" prireditvah, ve, kako je bilo vedno vse šidane volje. To pot, ker bo ravno 1. aprila, bo še nekaj posebnega. V zadovoljstvo starih in mladih bo igral J. Krabcev orkester, zbor pa bo vedril udeležence s petjem. Frluga in Lazar si že več dni mažeta grlo, da bosta čimboljše pripravljena na ta večer. Vstopnina je samo 25c.

"Zarja" je sodelovala že na mnogih prireditvah v naselbini, zato je vredna naklonjenosti občinstva. V teku enega samega leta je "Zarja" sodelovala in pomagala v sporedih—poleg drugih organizacij, osemkrat samo na socialističnih priredbah. To omenjam v dokaz, kako važne so take delavske ustanove. Lani npr, je sodelovala na skupni prvomajski priredbi, dalje na strankinem in klubovem pikniku, meseca septembra na strankini priredbi v dvorani Komenski, oktobra na Norman Thomasovem shodu v Public avditoriju, novembra na koncertu zbora "Delavec", 1. januarja na slavnosti 25-letnice češkega tednika Ameriske Delnicke Listy, in februarja pri pevskem zboru "Vojan" v dvorani Komenski.

S poseti pomagate bodriti zbore k vztrajnosti in ob enem jim gmotno pomagate, da morejo nadaljevati s svojo nalogo pri gojenju glasbe. Zato pa, rojaki v Clevelandu in okolici, ste vabljeni, da pridete 1 aprila zvečer v krog Zarjanov in drugih prijateljev ter znancev in se zabavate, poleg pa boste deležni še prvoaprilskih šal.—**Leo Poljšak.**

Izlet v Jugoslaviji

Johnstown, Pa. — Članstvo društva "Triglav" št. 82 SNPJ je sklenilo, da obišče svoj rojstni kraj brez da bi mu bilo treba kupiti vožnje listke in trpeti morsko bolezen. Dan izleta je nedelja 2. aprila. Zbirališče bo v Slovenskem delavskem domu na Moxhamu in odhod točno ob 7. zvečer.

Poleg članstva društva je vabljeno k pridruženju izleta vse naše občinstvo. Vožnji stroški so samo 5 in 10c, ki jih plačate pri vstopu.

Pri prihodu v stari kraj se bomo nekaj časa mudili v Ljubljani, nato gremo s posebnim vlakom v Zagreb in si ogledamo to lepo mesto, kateremu pravijo tudi "balkanski Pariz", od tam pa v jugoslovansko pristanišče Sušak tik Reke, kjer se vkrcamo na parnik za vožnjo ob obrežju sinje Adrije. Tu si bomo ogledali krasote dvatisočletnih mest ter njih starodavne stavbe in trdnjave. Iz Boke Kotorske se odpeljemo z avtobusi po vijugasti cesti skozi Črno goro v Cetinje, kjer pogledamo tudi kneževsko palačo veličanstva Nikite ter njegove pašnike, kjer je pasel koze. Iz Cetinja se odpeljemo skozi Mostar preko Hercegovine v Bosno, kjer si bomo v Sarajevu privoščili nekoliko turške kave, nato pa v Beograd in nazaj na Slovensko v Novo mesto, Ljubljano, Celje, Gornji Grad, Škofjo Loko, Cirknico itd. To potovanje je tako poceni zato, ker se bodo kraji v obliki steoptičnih slik vozili mimo vas, namesto vi po njih. K slikam bo predaval Andrew Vidrich. Z nekaj komadi bo sodeloval tudi slovenski tamburaški zbor.

Za publikacijski odsek,

A. Vidrich.

Konferenca JSZ v zapadni Pennsylvaniji

Burgettstown, Pa. — V nedeljo 30. aprila bo v Slovenskem domu v Burgettstownu konferenca zastopnikov soc. klubov in društev, ki so včlanjena v Prosvetni matici. Zborovanje se prične ob 10. dopoldne.

Vsa društva in klubi v zapadni Penni naj izvolijo zastopnike za to konferenco. Dobrodošli in vabljeni so tudi drugi člani klubov JSZ in somišljeniki.

Na dnevnem redu bodo razprave o sedanji situaciji, o kampanji za Proletarca in JSZ o agitaciji za "Majski Glas", o Prosvetni matici itd. Ker živimo v kritičnih časih, ko se politični odnošaji in forme nagloma menjajo, je važno in potrebno ,da delavstvo potek dogodkov pazno motri in se organizira ter pripravi za vse slučaje. — **Odbor.**

Čemu napredna društva važe naselbine ne oglašajo svojih priredb tudi v "Proletarcu"?

Odzivi na "Majski Glas"

Sporočilo, da izdamo letos k 1. maju namesto povečanega Proletarca posebno revijo z naslovom "Majski Glas", je dobilo v naselbinah jako dober odziv. Mnogi sodrugi in somišljeniki marljivo nabirajo naročnine na "Majski Glas", ki stane posamezen izvod 20c. "Majski Glas" izide na najmanj 54. straneh. Vseboval bo izbrano gradivo in ilustracije.

"Majski Glas" bo imel med drugim članek o bodočnosti SSPZ, o prihodnji konvenciji SNPJ, o stanju HBZ, o bodočnosti slovenskega časopisja, o postanku in zgodovini kluba št. 1, ki je bil ustanovljen pred 30 leti, o Karlu Marxu, o položaju v Jugoslaviji, o nemškem fašizmu, o naprednosti in nenaprednosti v naselbinah, o položaju v Zed. državah z ozirom na politiko Rooseveltove administracije itd.

Potrebno je in koristilo bo, če pride ta revija v roke vsakega, ki zna čitati naš jezik. Upravništvu pošljite zaeno z vsotami točne naslove naročnikov, da bodo "Majski Glas", ki izide v drugi polovici aprila, gotovo prejeli.

Cene so sledeče:

Posamezen izvod	.....	$ .20
10 iztisov	.....	1.90
25 "	.....	4.50
50 "	.....	8.50
100 "	.....	16.00
250 "	.....	37.50

Priporočamo se tudi, da nam pomagate pri nabiranju oglasov v "Majski Glas". Za pozdravne oglase k 1. maju je cena za vsak palec v širini ene kolone 85c. Za trgovske oglase je cena višja, toda nižja nego je bila cena oglasom v prejšnjih prvomajskih številkah Proletarca. Za pojasnila pišite upravništvu, ki bo veselo vaše kooperacije.

Zgodovina delavskega gibanja na Slovenskem

PRIREDIL ANTON KRISTAN

(Nadaljevanje).

V poročilu iz "Okrožja Štajersko" poročajo o sijajni zmagi s. Resla v Gradcu, ki je dobil v ožji volitvi 21.047 glasov. V okraju Celje (IV. volilni okraj) pa je dobil "naš kandidat sodr. Ropas s pomočjo nemških nacijonalcev 98 volilnih mož, slovenski klerikalec Žiškar pa 484" "Arbeiterwille" je povišala naklado na 7000 izvodov. Najhujši boj se je bil proti klerikalcem, ki so se z vso silo vrgli, da zatro vstajajoči proletarijat.

Pod "okrožje Trst" pa čitamo, da so v preteklem letu majsko slavje vršili že v Splitu in Dubrovniku tamošnji delavci, večinoma Slovani. V Splitu jih je, ki so socijalisti, nad 300, v Dubrovniku pa še nekaj več.

V strankino državno zastopstvo so l. 1896 prvič vstopili poleg nemških sodrugov zastopniki, čeških, poljskih, slovenskih in italijanskih organizacij.

Volitve v peto kurijo so se vršile pod avspicijami, da pride na 74,000 volilcev 1 mandat. Volilo se je indirektno in direktno. V okrajih z direktnimi volitvami (naravnost za kandidata) so dobili socijalni demokratje 218,832 glasov; v okrajih z indirektnimi volitvami (glasovanje za volilne može) pa so dobili od 37,128 volilnih mož 6269.

Slovstveni zgodovinar dr. Ivan Prijatelj piše o tej dobi tako-le:

"Ko je tako propadel slovenski liberalizem, se je začela na Slovenskem razvijati socijalna demokracija bolj nego bi človek pričakoval pri narodu, ki nima živahne industrije. Ko je parlament odklonil Taaffejevo volilno reformo in so dunajski socijalisti vprizarjali krvave demonstracije za splošno volilno pravico, se je vršil sredi oktobra 1893 tudi v ljubljanski kazini delavski shod za to zahtevo delavstva. "Narod" je ob tej priliki pisal, da se je Slovencem bolj bati klerikalne internacijonale nego socijalistične. Do tistega časa slovenski socijalistični listi niso imeli sreče. "Zore" je izšlo samo par pobeljenih številk, tržaškega "Delavskega lista" devet. Dne 2. novembra 1893 je izšla v ljubljanski "Narodni tiskarni" prva številka "Delavca". Tri dni pozneje, 3. novembra se je v steklenem salonu kazine ustanovilo še sedaj obstoječe društvo "Bodočnost". Ko pa je koncem avgusta 1894 v "Delavcu" izšel članek "Država in cerkev", so liberalci na prošnjo "Slovenca" vrgli socijalističen list na cesto. "Delavec" je šel potem v Celje k Hribarju, ki ga je tudi odklonil, potem v Zagreb, kjer ga je pestil Khuen Hedervary, dokler se ni dne 25. dec. 1894 preselil na Dunaj. Leta 1897 se je po razpustu železniške organizacije, katere glasilo je bil, premaknil v Trst. Dne 20. sept. 1894 sta priredila Grablovic in Brozovič shod v Kamniku ki so jima ga razbili dr. Krek, dr. Ušeničnik in uskok Jože Gostinčar. V Zagorju se enak napad ni posrečil, a v Idriji sta morala Kramaršič in Železnikar dne 1. septembra 1895 zborovati po § 2. zborovalnega zakona. Dne 3. septembra 1895 so imeli socijalisti shod zopet v ljubljanski kazini. Kot govornica je nastopila socijalistinja Terezija Noetscherjeva. Ta shod sta zopet motila dr. Krek in dr. Brejc. "Narod" je pri tej priliki pisal, da si njegova stranka še ni utegnila izdelati socijalno politični program. Dobro voljo da je pokazala s tem, da se je na shodu zaupnih mož izrekla za gospodarska načela krščanskih socijalistov. V kolikor se socijalisti bore zoper nadvlado klerikalcev, pravi zdaj "Narod", da simpatizira ž njimi, sicer pa stoji na verskem stališču, medtem ko je socijalistom vera privatna stvar. Dne 23. in 24. januarja 1896 je nastopala v Ljubljani zopet sodružica Noetscherjeva, ki se je pa bila v štirih mesecih naučila že malo slovenski. Prvi dan je predavala o razvoju človeške družbe v darvinističnem duhu. Drugi dan je na javnem shodu društva "Bodočnost" izvajala: Duhovniki pravijo: moli in delaj, mi pa: delaj in veseli se. Dr. Krek je proti njej branil delo duhovščine in rekel, da ga loči od socijalistov samo Bog: "Ali je Bog, potem so socijalni demokrati največji reveži po smrti; ali pa ga ni, potem smo mi neumneži in goljufi." Noetscherjeva mu je nato odgovorila: "Wer ohne Gott nicht auskommen kann, möge sich mit seinem Gott abfinden." — Po tem shodu so se začela organizirati strokovna društva med slovenskim delavstvom. Med sotrudnike "Delavca" je stopilo več vseučiliščnikov, kakor Ivan Gaier, Oražen, E. Kristan. S socijalisti je simpatiziral tudi poznejši klerikalec, rano umrli Josip Jaklič.

(Dalje prihodnjič).

POSLEDICA FRANCOSKE POLITIKE V NEMČIJI.

(Nadaljevanje s 1. kolone.)

je ubitih. In kakor v prošlosti, kadar je ta ali ona vlada hotela delavski pokret zadušiti z brutalno silo, tako bo nemški proletariat tudi v tem slučaju prebolel silovite udarce in vstal jačji, kot kdaj poprej. Sprijazniti pa se je treba z resnico, da se to ne zgodi tako kmalu, kakor bi mi radi, kajti fašizem je modernizirana avtokracija, ustvarjen v obstoječih razmerah in posledica teh razmer, v naporih, da podaljša življenje staremu redu v novi dobi. Ker je njegov cilj zgrešen, bo propadel.

P. ZOLA:

RIM

Poslovenil Etbin Kristan.

(Nadaljevanje.)

Dario je bil nedvomno njenega mnenja, zakaj zopet je pogledal Benedeto in veselo majal z glavo, kakor bi hotel reči: Jaz ne ljubim, tudi če sem ljubljen. Delavka za bisere, otrok iz ljudstva! Ne, ne! Lahko bi bila Venera, ali na to ni niti misliti ,da bi mogla biti ljubica. Sam se je zelo zabaval zaradi romantičnega doživljaja, o katerem je Narcisse spesnil sonet: Lepa delavka z biseri se smrtno zaljubi v čudovito lepega, mladega kneza, ki prihaja mimo ,pa ji ginjen od njene nesreče, podari tolar; lepa delavka, zadeta globoko v srce, ker je tako radodaren in lep, sanja poslej le o njem, povsod mu sledi in plamteča vez jo spaja z vsemi njegovimi koraki; in lepa delavka, ki je odklonila tolar, terja naposled s svojimi poslušnimi, nežnimi očmi kot miloščino srce mladega kneza, ki ji ga res neki večer milostno podari." Benedeti je ta igra jako ugajala. Ali Celija, ki je bila s svojim angelskim obrazom videti kakor malo dekletce, ki še ne sme ničesar vedeti, je ostala zelo resna.

"Dario, Dario, ona Vas ljubi," je ponavljala. "Ne smete je žalostiti."

Zdaj se je tudi v kontesini zgenilo sočutje. "In revni ljudje itak niso srečni."

"O, neverjetna beda je to," je vzkliknil knez. "Ko me je takrat odvedla tjadol na Prati del Castello, mi je kar sapo jemalo. Grozno je, neverjetno grozno."

"Ali spominjam se ,da smo hoteli obiskati te nesrečnike," je povzela Benedeta. "Grdo je, da smo se tako dolgo obotavljali . . . Kajneda, gospod abbe Froment, zaradi Vaših študij bi Vam bilo gotovo ugajalo, da bi nas bili spremili tja in videli iz bližine siromašno rimsko prebivalstvo."

Dvignila je oči k Pierru. Ta je že nekaj časa molčal. Zelo ga je genilo, da se ji je zopet zbudila ta usmiljena misel, po glasu, ki se je malce tresel, je spoznala, da se mu je hotela pokazati kot dobra učenka, ki napreduje v ljubezni do ubogih in nesrečnih. Razuntega se ga je hipoma zopet polotila strast za svoje apostelstvo.

"O, Rima ne zapustim, dokler ne vidim tukaj trpečegag ljudstva, ki je brez dela in brez kruha," je dejal. "V tem tiči bolezen vseh narodov, in okrevati morejo le tedaj, če se ozdravi beda. Če se ne hranijo korenine, usahne drevo."

"No dobro, pa določimo takoj to reč," je nadaljevala Benedeta. "Z nami pojdete na Prati del Castello . . . Dario nas povede."

Ta je z osuplim glasom poslušal duhovnika, ne da bi popolnoma razumel priliko o koreninah in drevesu.

"Ne, ne, sestrična," je zaklical ves prepadel, "le povedi gospoda abbeja tja na izprehod, če te to zabava. Jaz sem že bil tam, pa ne grem več. Na mojo besedo — ko sem se vrnil, sem moral skoraj leči v posteljo; vrtelo se mi je v glavi in v želodcu . . . Ne, ne, prežalostno je; taka strahota je čisto neverejetna."

Ta trenotek se je dvignil nezadovoljen glas iz kota pri kaminu. Dona Serafina je prekinila svoj dolgi molk.

"Dario ima prav. Pošlji jim miloščino, draga moja; tudi jaz bom rada prispevala... Dosti je bolj priporočljivih krajev, kamor lahko povedeš gospoda abbeja . . . Ti bi mu dala res lep spomin na naše mesto."

Njena slaba volja je le izdajala rimski ponos. Čemu bi kazali svoje rane tujcem, ki jih vodi nemara le sovražna radovednost sem? Rim mora biti vedno lep in se sme kazati le v krasoti svoje slave.

Ali Narcisse se je že polastil Pierra.

"Da, res je, dragi moj; popolnoma sem pozabil, da bi Vam bil priporočil ta izprehod . . . Na vsak način morate videti nove četrti, ki so zgrajene na Prati del Castello. Tipične so za vse druge, in jamčim Vam, da ne bo Vaš čas s tem izgubljen, zakaj nič na svetu Vas ne bi moglo bolje poučiti o sedanjem Rimu. Tam je povsem izredno, čisto izredno."

Potem se je obrnil do Benedete.

"Torej velja, da gremo jutri dopoldne tja? . . . Abbe in jaz Vas počakava tam, zakaj prej mu hočem vse razložiti, da bo vse prav razumel . . . Torej ob desetih, ali Vam je prav?"

Preden je kontesina odgovorila, se je obrnila do tete s spoštljivimi ugovori.

"Ali teta, gospod abbe je moral opaziti pač dovolj beračev po naših ulicah. Vse lahko vidi. Sicer pa sodim po njegovi knjigi, da ne bo videl v Rimu več, nego je videl v Parizu. Tam je nekod zapisano, da je lakota povsod enaka."

Potem je prijela Darija, blago, ali z razumnim licem.

"Moj Dario, ti veš, da mi napraviš veliko veselje, če me povedeš tja. Brez tebe bi vendar prečudno padli tja noter. Popeljimo se vun in tam se snidemo z gospodi. Prav čedna zabavna vožnja bo to . . . Saj se že dolgo nisva skupaj vozila!"

Da, to je bilo, kar jo je radostilo; imela je zdaj pretvezo, da je mogla biti pri njem in se popolnoma spraviti z njim. To je čutil in te želje ji ni mogel odreči.

"Oh, sestrična," je dejal z glasom, ki je bil po sili šaljiv, "ti boš kriva, če me bo potem ves teden mora tlačila. Tak izlet lahko vzame človeku za cel teden veselje do življenja."

Že naprej se je zgražal, ker mu je bila misel zoprna. Ostali pa so se zopet smejali in kljub nemi graji donne Serafine se je določil sestanek za drugi dan ob desetih dopoldne. Celija je pri odhodu živahno obžalovala, da se ne more udeležiti; ali ta beli, nerazcveli popek lilije se je zanimal le za Pierino.

(Dalje prihodnjič.)

MOČ PRIRODNIH ELEMENTOV

Nedavno je divjal v Tennesseeju silovit tornado, ki je vzel življenje 39. ljudem, zelo veliko pa je bilo ranjenih. Škoda je ogromna. Tornado je odnašal celo avte po zraku, kot vidite na tej sliki.

Debata med Thomasom in Scott Nearingom

Cleveland, O. — Dne 21. marca sta debatirala v Euclid Tempel avditoriju Norman Thomas in zagovornik komunističnega gibanja Scott Nearing. V dvorani je bilo 2,000 ljudi, toliko, kot jih je moglo notri, večinoma iz boljših krogov, kot učiteljice, profesorji in sploh takozvani "white collar" ljudje. Vstopnina je bila $1. Vsi smo par ur napeto poslušali njuna izvajanja o predmetu "Socializem, ali komunizem? Ob pogledu na to množico in v živahnem zanimanju je nastala atmosfera, v kateri se človek nehote poživi in prepoji s nove vero, da vstajamo, čeravno počasi.

Norman Thomas je z orjaškim glasom in oratorsko spretnostjo razložil stališče in taktiko socialistične stranke. Rekel je, da predmet debate določa, za kaj naj se odločimo, za socializem, kot ga propagirajo socialisti, ali za komunizem, kot ga zagovarja Scott Nearing. Ampak dodal je, da če sodimo po rezultatu prošlih volitev, ne bo v tem mestu ne enega ne drugega. Socializem in komunizem sta si fundamentalno sorodna in imata veliko skupnega, zato je njegova resna želja, da se bi obe gibanji zedinila za skupen boj proti fašizmu.

Omenil je, da kar je sklenil kongres v pogledu bank in v več drugih vprašanjih pod vplivom in na priporočilo Roosevelta, je usluga kapitalizmu. Ko je govoril o taktiki komunistov, je dejal, da se štejejo silno radikalnim, toda se čisto lahko okrenejo k drugim ekstremom, kar dokazujejo zadnje volitve v Nemčiji, v katerih se je 20 odstotkov komunističnih volilcev pridružilo Hitlerju. V diktaturo ne veruje, ker jo privilegiranci vedno lahko izrabijo v svoje namene, pritoževanje pa je prepovedano. V dokaz je navedel, da je bil njegov protivnik Nearing vodilni član komunistične stranke in smatran za enega izmed njenih glavnih voditeljev, toda ko se je diktatorju stranke zameril, je bil izključen, in to radi malenkosti. Vrhu tega se danes ameriški komunisti dele na pet različnih samostojnih struj, ki so druga z drugo v boju, in Nearing ni član niti ene izmed njih.

Nearing je Thomasu odgovarjal, da kar se tiče diktature, je samo vprašanje, kakšno kdo hoče, kapitalistično, kot je v Italiji, zdaj v Nemčiji in tudi v Zed. državah,—ali delavsko. Socialiste je dolžil, da so vzlic svoji veliki moči pustili, da je prišla reakcija na krmilo. Z zavračanjem diktature podaljšujejo življenje sedanjemu sistemu.

V odgovoru je Thomas dejal, da vsako gibanje dela napake in jih je delalo socialistično. Marsičesa, kar so storile gotove soc. stranke v Evropi. on ne odobrava, toda napake moramo vzeti za šolo, da si taktiko, delo in boj izboljšano za večje in pozitivnejše uspehe v bodoče.

Po dveh urah debate smo se zadovoljno razšli in na ulici glasno prebavljali izvajanja obeh govornikov. — **Leo Poljšak.**

Koncert soc. zbora "Save" in prvomajska slavnost

Chicago, Ill. — V nedeljo 30. aprila bo v dvorani ČSPS koncert soc. pevskega zbora "Sava". To bo ob enem prvomajska prireditev kluba št. 1. Pevski spored bo zopet nudil poleg izbranih klasičnih točk lep prizor s petjem. Imenuje se "Gostilna pri Šmentu". V nji boste čuli celo vrsto lepih slovenskih popevk. Tudi šale bo mnogo. Vstopnice v predprodaji se dobe pri članih in članicah zbora in kluba. — **P. O.**

Vesti iz Bridgeporta

Bridgeport, O. — Dne 12. marca je govoril tu državni organizator soc. stranke s. Pauli. Shod je bil dobro obiskan tudi iz drugih naselbin. Vršil se je v slovenski društveni dvorani. Par jih je bilo malo preveč ogretih v glavah in so motili govornika, toda na množico je napravil dober vtis. Dne 15. marca je govoril v češki dvorani, kjer so ustanovili angleški socialistični klub. Pristopila je večinoma mladina.

Seja kluba št. 11 dne 19. marca je bila dobro obiskana. Pristopil je en nov član in pridružil se je klub št. 189.

Dne 29. aprila bo imel klub št. 11 priredbo v društveni dvorani, ki bo ob enem klubova prvomajska slavnost s primernim sporedom.

Klub je naročil tudi lepo število izvodov prvomajske revije "Majski Glas".

Za delegata na državno konvencijo soc. stranke, ki bo 22.—23. aprila, je izvoljen Joseph Snoy, ki se je udeleži, ako bo okreval do tistega časa, če pa ne, je namestnik Joseph Skoff, ki je zelo delaven v klubu in v soc. gibanju.

Klub v Martins Ferry je imel na tej seji kluba št. 11 dva člana, ki sta poročala, da je v njihovem mestu soc. gibanje že živahno razvito. Tako je po dolgem času dobila soc. stranka v tem delu države oporo in postojanke tudi med domačini. Do nedavne dobe je bil klub št. 11 in drugih par postojank naše zveze edini, ki so predstavljali organizirano socialistično delo in opravljali strankino agitacijo.

Ko to pišem, so banke v Bridgeportu še zaprte. V nji imajo svoje blagajne konferenca JSZ, klub št. 11 in več drugih organizacij.

Kmalu bo pivo na trgu, ampak v Ohiu menda ne še, ker je v veljavi še stara državna suhaška postava. Obrnil sem si vse žepe vzlic temu, misleč, morda pa se bo pivo vseeno dobilo, ampak našel nisem nobene desetice, brez njih pa tudi piva ne bo. V Washingtonu so pozabili na to stvar. Kaj koristi, če je na trgu vsega zadosti in poleg še pivo, če pa ni v žepu "kupne moči"!

Poročevalec.

Zabava na north side

Chicago, Ill. — Klub št. 20 JSZ, v katerem so naši srbski sodrugi, priredi zabavo in spored v nedeljo 2. aprila. Vršila se bo v njegovih prostorih na 2250 Clybourn Ave. Prične se ob 7. zvečer. Vstopnina je 15c.

Izredna seja ženskega odseka kluba št. 27

Cleveland, O. — Ženski odsek kluba št. 27 JSZ sklicuje izredno sejo članic v torek 4. aprila ob 8. zvečer v klubovih prostorih. Sklepati moramo o več važnih stvareh in navzočnost vseh je potrebna.

Anna Pengov, tajnica.

BURGETTSTOWN, PA.

V NEDELJO 30. APRILA

KONFERENCA

SOC. KLUBOV IN DRUŠTEV PROSVETNE MATICE

ZAPADNE PENNE.

V SLOVENSKEM DOMU. PRIČETEK OB 10. DOP.

Klubi in društva so vabljeni, da pošljejo zastopnike na to važno zborovanje. Na dnevnem redu razprava in osvojitev načrtov kampanje za pridobivanje novih naročnikov Proletarcu in članov JSZ v smislu načrta agitacijskega odbora Zveze.

R. U. R. v Detroitu

Detroit, Mich. — Ogromne tovarne na otoku. V teh tovarnah se pa ne producira blago, pač pa mehanični ljudje obeh "spolov". Na milijona teh ljudi je že zaposljenih na vseh krajih sveta. V laboratorijih pa eksperimentira cela vrsta inženirjev in izpopolnjuje robote, kar pa postane zanje in za ves človeški rod usodepolno. Roboti zavedajoč se svoje sile, pokončajo človeštvo in ustanove nov socialni red enakosti in bratstva. Z izgubo formule in manuskripta za produciranje robotov, pa nastanejo komplikacije, ki bi kmalu postale usodne tudi za robote. Kako se stvar konča, bodete videli v nedeljo 2. aprila v Slov. del. domu, ko uprizorita mladinska odseka soc. klubov 114 in 115 slovito fantastično melodramo izpod peresa češkega pisatelja Karl Čapeka, "Rossum Universal Robot". Diletantje so dobro izvežbani. Nova scenerija v futurističnem slogu in lučni efekti, odgovarja vsem zahtevam. Rezervirajte si vstopnice.

Seja kluba št. 49

Collinwood, O.—V nedeljo 2. aprila bo seja kluba št. 49 JSZ v čitalnici Slov. nar. doma. Prične se ob 9 30 dopoldne. Pridite vsi!

Priredba kluba št. 1 v spomin Karla Marxa sijajno uspela

Chicago, Ill. — V nedeljo 26. marca se je vršila v dvorani SNPJ spominska slavnost k 50-letnici smrti Karla Marxa z bogatim sporedom. Udeležba je bila obilna popoldne in zvečer. Več bo poročano v prihodnji številki.

SODRUGOM IN SIMPATIČARJEM V CLEVELANDU.

Seje kluba št. 27 JSZ. se vrše vsak prvi petek v mesecu ob 7:30 zvečer. Ženskega odseka prvi torek ob 8. zvečer. Mladinski angleški odsek vsak petek izven prvega ob 8. zvečer, vse v klubovih prostorih v S. N. D. Sodrugi in sodružice, agitirajte in pridobivajte novih članov članic klubu ter novih naročnikov Proletarcu. V orgainzaciji in izobrazbi je naša moč.

Adam Milkovič:

Smola kapitalista Mejača

(Nadaljevanje.)

"Ne razumem te," je zmajal on. "Hočeš menda reči, ako je bil sodnik uverjen, ne? Meni namreč zadostujem jaz sam, saj se poznam. In tudi ti me poznaš. No pa bo že bolje."

Prijel jo je krog pasu in ji še rekel: "Veš, vsemu je kriva vojna. Fuj!"

"Kaj pa tisto noč," je rekla ona sramežljivo, "ko si me tako privijal k sebi . . . Misliš, da ni bilo nič?"

"Nič, dušica!"

Ker je bilo pozno, je moral kar hitro oditi v urad. Na pragu jo je še enkrat poljubil, ji na stopnicah še enkrat pomahal z roko in ji rekel: "Srček!" Da, vse tako, kakor vsako jutro zadnji čas.

Ampak gospa Silva je žalostna, kako naj bo vesela? Najbolje bo pač, da se vda v usodo in mirno čaka trenotka, ko jo vpraša Peter Mejač: Kako, da se debeliš tudi brez kure? Ali si v drugem stanu?

Ne vem, bo rekla ona, še nikoli nisem bila v drugem stanu, pa zato prav res ne poznam, če sem sedaj. Ali misliš, da bo kaj takega?

Da, prav tako mu bo rekla. Kar tako da, to bo najbolje. In če bo Peter Mejač vprašal: Ali kaj čutiš? — bo rekla ona spet: Ne vem, če kaj čutim. Ali ti kaj čutiš? ga bo vprašala.

Zakaj? bo rekel on.

No, kar tako — poreče ona, tudi ti se rediš brez kure. Ampak kaj bo potem? Silva premišljuje. Kaj bo čez tri mesece? Kaj pa če bi pobegnila? Peter Mejač bi bil gotovo zelo vznemirjen, če mu rodi otroka kar tako. Ali pa — nova misel ji je šinila v glavo — na letovišče pojde takole h kaki znanki! To bo najbolje! Tam ostane takole nekaj mesecev, in ker ji zrak ne prija, se vrne domov slabotna, shujšana. Otroka pa da v rejo! Tega načrta se je Silva zelo razveselila — samo če bo Peter Mejač strinjal ž njim! Ampak ona mu bo rekla, da ji ni dobro, da je potrebna svežega planinskega zraka, da ve za znanko, gledališko igralko, ki biva že dalj časa na deželi, in Peter Mejač ji gotovo ne bo odbil prošnje, da bi šla k njej.

Na to je mislila vse dopoldne, opoldne takole po kosilu pa mu je vse to tudi povedala. Peter Mejač, ki je ta dan nenavadno malo govoril, se je začudil.

"Bolje ne moreš izgledati kakor izgledaš tu. Le poglej se, vsak dan si bolj debela."

"Ampak," je rekla ona, "zdi se mi, da to ne more biti naravno."

"Tudi jaz sem že tako mislil," je pogledal on precej strogo vanjo. Silva se je zbala njegovega pogleda. Kaj se je neki zgodilo?

"Ne," je popravila potem, "mislim 'e, da to ne more biti zdravo. Bojim se, da bom lepega dne kar vidno pričela hujšati."

"Tudi jaz misli tako."

Pri teh besedah je imel zelo mrk obraz in je ves čas gledal v tla. Tako je dolgo časa stal nepremično, potem pa rekel: "Najbolje bo, če greva k zdravniku. Tudi jaz bi se dal preiskati," je pristavil manj važno.

Silva je zardela. Peter Mejač mora nekaj slutiti! A odkod naj bi to doznal? Saj ve o vsem le ona, Štefan Ivanovič in babica Berta, ki je bila tistikrat pri njej. Pa je rekla: "Ampak jaz ne grem k zdravniku. Ne."

Peter Mejač potem ni več izpregovoril. Tudi spat ni šel po kosilu. Ko je odšel v urad, se je postavil tik pred Silvo in nekaj trenotkov nepremično strmel vanjo. Potem je šel.

"To ne more biti dobro znamenje," je pomislila Silva in stekla za njim na prag.

"Kaj ti je?" je zaklicala za njim po stopnicah.

(Dalje prihodnjič.)

printing by

ATLANTIC PRTG. & PUB. CO.

2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Tel. Lawndale 2012

Prehlad vzrok pljučnice

Obramba proti njemu je čisto drobovje. Držite odvajalne organe v redu!Odstranite zastrupljive snovi iz telesa. Jemljite

TRINERJEVO GRENKO VINO

Res. tel.: Rockwell 2816

Dr. ANDREW FURLAN

DENTIST

Phone: Roosevelt 1695-1696

1858 W. 22nd St, Chicago, vogal Lincoln Ave.

Office hours:

9-12 A. M. 1-5 and 6-8 P. M.

Wednesday, Thurs. and Friday, and Sat. all day and evenings.

Waukegan office at

424-10th St., Tel. Ontario 7213

Office hours: Monday, Tuesday

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON

OFFFICE HOURS AT

3724 W. 26th Street

1:30—3:30—6:30—8:30 Daily

Tel. Crawford 2212.

at 1858 W. 22nd Street

4:30—6:00 p. m. daily.

Tel. Roosevelt 1695

Wednesday and Sunday by appointments only.

Residence Tel.: Crawford 8440

If no answer—Call Rockwell 9200.

Milwaukee Leader

Največji ameriški socialistični dnevnik.—Naročnina: $6.00 na leto, $3.00 za pol leta, $1.50 za tri mesece.

Naslov: 540 Juneau Ave. MILWAUKEE, WIS.

Baretincic & Son

POGREBNI ZAVOD

424 Broad Street

JOHNSTOWN, PA.

Tel. 1475.

"New Leader"

angleški socialistični tednik.

Izhaja v New Yorku. Naročnina $2 na leto, $1 na pol leta.

Najboljše urejevan angleški socialistični list v Ameriki. Mnogo slovenskih delavcev ga čita.

Naročite si ga tudi vi. Naročnino zanj sprejema "Proletarec".

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA"

Stane za celo leto $6.00, pol leta $3.00.

Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILL.

Royal Bakery

SLOVENSKA UNIJSKA PEKARNA.

ANTON F. ŽAGAR, lastnik.

1724 S Sheridan Rd., No. Chicago, Ill.

Tel. 5524.

Gospodinje, zahtevajte v trgovinah kruh iz naše pekarne.

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1382.

Pristna in okusna domača jedila. Cene zmerne. Postrežba točna.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI JE

NARODNA TISKARNA

2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE

CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku.

Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.

SUNSHINE — FRESH AIR AND GOOD PURE MILK

Balance Your Daily Diet With

WENCEL'S DAIRY PRODUCTS

GOOD PURE MILK

IT PROTECTS YOUR HEALTH

2380-82 BLUE ISLAND AVE. — Phone Roosevelt 3673

Park View Wet Wash Laundry Co.

FRANK GRILL, preds.

PRVA SLOVENSKA PRALNICA V CHICAGU.

Naši vozniki pobirajo perilo po vsem mestu, Ciceru in Berwynu in dovažajo čistega na dom.

TOČNA POSTREŽBA. DELO JAMČENO.

Telefoni: Canal 7172-7173.

1727-1731 W. 21st ST. CHICAGO, ILL.

A Jugoslav Weekly Devoted to the Interest of the Workers. OFFICIAL ORGAN OF Jugoslav Federation S. P.

PROLETAREC

EDUCATION, ORGANIZATION, CO-OPERATIVE, COMMONWEALTH

NO. 1333. Published Weekly at 3639 W. 26th St. CHICAGO, ILL. MARCH 30, 1933. Telephone: Rockwell 2864. VOL. XXVIII.

A Dollar A Day

BY NORMAN THOMAS

The labor committee of the Socialist Party very properly has protested strongly against President Roosevelt's announced plan to put the unemployed in work camps in forests and in construction in the Tennessee valley. His intentions are good. He sees camps under the war department but not under genuine military discipline in which workers will be free to come and go, though not without notice, where they will have a healthy life and a dollar a day. He thinks of these camps in terms of glorified Boy Scout camps.

Actually what will happen will be that local authorities will force workers to take camp work or nothing. Self-respecting workers, used to a regular wage, cannot be expected to be happy at any dollar a day rate.

When we turn from work in forests to regular construction work be competition of men employed at this scale will further depress wages. The whole plan, the spirit of the men in the camps, and the spirit of the community with regard to the men will tend to a Fascist state rather than to a perpetuation of democracy or the establishment of a Socialist society.

As far as actual relief of unemployment is concerned, the plan is ludicrous. The president provides for no increase in purchasing power which is the keystone of any plan for immediate relief of unemployment. He seems to have almost Mr. Hoover's fear of what he calls the dole in its effect upon morale. More recent plans to enlarge the president's camp program by appropriations for direct relief and public works somewhat improve the situation, but by no means is an outside appropriation of $2,000,000,000 enough to accomplish the ends we Socialists have so often discussed. Moreover, we must be sure that to the degree bonds are used they must be paid back out of income, inheritance taxes, and a capital levy.

Labor unions and the Socialist party must make their protest emphatic on this matter. The protest should not be merely negative. We should insist upon a maintenance allowance to every unemployed family and to a great program of public works, totaling, let us say, $6,000,000,000—$3,000,000,000 for housing at cost under municipal state and federal authority—another $3,000,000,000 for roads, tunnels, hospitals and schools, the latter to be put up in poorer districts where the need is very great but the poverty too great to meet the need. The federal authority—another $3,- give, not loan, money for this sort of work. A great deal, however, could be returned on the money spent on housing in rents if the matter is properly handled. A controlled inflation directed to the purpose of unemployment relief will be to the good. It must, of course, be kept in hand.

He Ought to Be a Success

Success Expert: "What your name?"

Greek Client: "Gus Poppapopupopulos."

Success Expert: "Get a job selling motorcycles."

The English Page Again

I see that the readers of our English Page do not like the idea of abolishing it in favor of the Slovene Section. Comrade Lotrich does not like it. Others don't. And comrade Ben Larks, state secretary, Chicago, Ill., asks us not to do it. They all like the English Page. So do I. In fact, I like it better than the Slovene Section—just now. And that's why I proposed and am still proposing partial abolishing of the English Page of Proletarec.

Since Proletarec has been forced to shrink from eight pages to mere four pages its Slovene Section has suffered very hard. Because of lack of space it is getting worse and less interesting from the point of view of the average Slovene American worker whom we try to get to subscribe to and support Proletarec. And that's why we will have to sacrifice part of the English Page in favor of the Slovene Section no matter how we hate to do it.

Proletarec is a Slovene paper. It has but a few subscribers who speak and read only English. The great majority of its subscribers are Slovenes and what most of them want, I believe, is a good Slovene Section. The same can be said about those we hope to get to subscribe to our paper in the future. And I believe that it will be very hard to get them if we do not improve the Slovene Section of the paper. But this cannot be done within the limited space now available. We'll have to sacrifice part of the English Page.

A few weeks ago I proposed that four columns of the present English Page be given to the Slovene Section. And as I'm still convinced that this will serve best the interests of the paper and of the Slovene Socialist movement in America I repeat this same suggestion and am ready to argue in favor of it.

Proletarec needs more subscribers. It will get them only among Slovene American workers.. If they don't support it, it will die. And when there will be no Slovene speaking American workers then there will be no need for Proletarec or the JSF. But as long as they are here there will be need for a Slovene Socialist paper. But it will have to be a Slovene paper. That's why we'll have to sacrifice temporarily four columns of the English Page. When times change and Proletarec regains its full size we will be glad to return the same four columns to our English-speaking readers. I hope that the readers of the English Page will realize that it is for the interest of our paper and the Slovene Socialist movement that we sacrifice part of their page. It will only be a temporary sacrifice I am sure.

Ivan Jontez, Cleveland, O.

Illinois Socialists Convene April 22-23

By Ben Larks, State Secretary.

With a remarkable record of consistent growth, after, as well as during the election campaign, the Socialist Party of Illinois will meet this year on April 22.—23. in Springfield, Ill., for their annual Convention.

Animated by the feeling of confidence that comes with steady growth the Convention this year will be another milestone in the fight to establish Socialism.

The State Secretary's report will show a growth of from 30 branches last year centering mainly in and near Chicago, to 89 branches in 26 counties, with groups ready for organization in at least 25 other communities. Our membership-at-large now gives us contact in about 30 counties in which we have as yet no branch organization. The Young Peoples' Socialist League is also sharing in this growth—spreading from Chicago only—there are now Yipsel Circles in eight other cities and still growing.

Another evidence of the growth of Socialist sentiment is the large number of subscribers to two of the leading Socialist Papers, the New Leader an official organ of the Socialist Party and the American Guardian, published by Oscar Ameringer. The growth of the Socialist movement in Illinois is the more remarkable when we consider the tremendous difficulties in the way of proper contact and organizational activity—the primary one of course, being finances, but a second and important one, being the size of the State — necessitating hundreds of miles of travel from one organized part to another.

In spite of these difficulties and in spite of the fact that there were many days when there was no money for postage, in spite of the fact that money for gas, etc. was always and still is lacking, in spite of the tremendous difficulty of supplying speakers for the new branches and groups (most of the speakers having to come from Chicago) the movement has progressed. Former members, capable speakers, coming back into the Party downstate have relieved some of the strain of sending speakers hundreds of miles and so helped immensely in the work. The movement is growing strongly and the Convention in April will be a fitting time to look back on the period of growth and to determine on the plans and procedure for increasing the growth, strength and prestige of the Socialist Party for the coming years.

In order to help insure the success of the Convention, the State Secretary has already spoken to two district conferences held recently, one in Granite City and the other in Taylorville.

To build a close co-operative spirit between the Yipsels and the Party branches downstate, the Secretary left Wednesday morning for southern Illinois, accompanied by George Smerkin, National Secretary of Y. P. S. L. and Ben Parker, National Organizer for the League. They will visit and speak to Party branches and Yipsel circles in the southern fields.

"As I See It"

By ANTON TURK.

In the March 9, issue of Proletarec some contributors recommended the abolition of our English section, or decreasing it to three columns. I heartily agree with Comrade Ivan Jontez viewpoints in this regard.

I am aware of the fact, that his article was a blow to some comrades and readers, nevertheless, it is necessary that we look at the matter from the right angle, and when we do that, we will all have to admit that the article in question and the proposals, therein, are logical and sincere.

Those that want to read English Socialist newspapers should subscribe to the "New Leader", "American Guardian", "Milwaukee Leader" and others.

We must realize, that Proletarec, is the only Slovene Socialist weekly newspaper in the United States. I do not deem it practical or brotherly, to crowd the space, which already is too small, with English articles.

Proletarec receives very little support from those who now read the English Section. Let us gaze at our club meetings. How many members attend them? I have in mind, those who are members of the sub-branch, and who probably would object to the abolition of the English Section of Proletarec. It is precisely as Comrade Jontez states. The youth will not join the ranks of the JSF, but will join the S. P. directly. And you can't blame them! In the first place, they seem to appreciate the company of "Yankees" in preference to "Bohunks". Then comes the conviction that in such an organization, harmony and understanding is bound to ensue continuously, where in the former, it is very trying and painstaking at times. The time is coming, when the Slovene publications will come to an abrupt end. Why? Because, the young Slovenes in this country are ignoring their national language.

These publications are bound to come to their end. It is appropriate that we let them live a natural life, by abolishing English reading matter therein. Sometime ago a German Socialist newspaper came to an end. It had a large circulation and Germans are supposed to be wise and intelligent. That same thing will befall us some day. The off spring of the children of this generation will not support newspapers and other educational literature that was created by their parents. (I have the foreign element in mind.) Of course, we do not expect to see this change suddenly, but gradually. That wouldn't prove shocking, I hope. Take an average Slovene, who has been in this country quite a while and ask him about the works of Cankar, Tauchar, Jurcic, Preseren and other famous Slovene poets and writers. He is totally ignorant, and will tell you that he has never heard of them! How then will the foreign newspapers in this country fare twenty-five years from now?

Concerning the discontinuance of pictures in Proletarec, I am bound to protest. Pictures give it an appearance of a model newspaper. Do we want Proletarec, to look like an official document?

Thomas Has A Busy Day In Johnstown

Socialism, championed by Norman Thomas who invaded Johnstown on Monday, March 20, won a victory over capitalism upheld by Rabbi Marius Ranson, a brilliant orator from East Orange, New Jersey. These two great minds clashed in a debate sponsored by the Beth Zion Forum in the Johnstown Senior High School Auditorium. The subject was: "Resolved that Socialism Is the Best Remedy for Our Present Economic Ills". Ambrose H. Swope presided.

By a vote of the audience of 1200, Thomas with his assertions that Socialism offers more and better hope for America than Capitalism or anything that the Roosevelt administration might have to offer, won the debate by a 3 to 1 vote.

Advocating public ownership of the labor exploiting corporations, Thomas said that he saw absolutely no other way to escape war, fascism or high-pitched nationalism than the adoption of Socialistic policies by the government. Pointing out that one third of America's population is housed in shacks unfit for habitation and 200 of the largest corporations controlling fifty percent of the wealth, Thomas very brilliantly defended the affirmative side of the controversy. "The American people", he said "have taken a fling at the Republican party and now the Democratic party, and it is only a logical deduction that they might wake up and give Socialism a chance."

Dr. Ranson, it seems, did not have half the material that could have been expected of a capitalist debator. In many of the arguments he did not defend the capitalist point of view, but favored a few of the most important Socialist points argued by Thomas. In other words this young man did not have half the showing as did our faithful Thomas. Both sides of the quesiton were presented in about two hours with questions answered from the audience. Dr. Ranson answered one question and the rest were flung at Thomas who answered them very freely and forcefully. This concluded the debate.

During Thomas' stay in Johnstown we Socialists kept him very busy. Upon his arrival he was escorted to Cassandra where he spoke at a mass-meeting arranged by the striking miners which was held in their hall. At 7:45 P. M. Thomas spoke over the radio station WJAC. The New Deal was his subject and at 8:30 the debate took place. After the debate, members of the Conemaugh and Johnstown Socialist branches met him at the Palace Cafe where he told of the party's progress. The next day Thomas spoke to the students at the Johnstown Junior College. He made a remarkable impression upon the minds of the young students and told them why and how they should organize. At 11:30 Thomas left this city for Cleveland.

According to the reports of the secretary quite a bit of literature was sold at the debate and a number of prospects made for joining the Socialist branches. At the last meeting of the English branch over a dozen new prospects were present which was very encouraging. Comrade Kintner spoke at this meeting on the banking situation and Professor Reeves lectured on the life and works of Karl Marx.

David Rinne, member of the state executive committee of the Socialist party, recently spoke to a small audience at the Fisher building. It was an educational meeting and the theme of his talk was "Is Socialism a Theory or a Necessity".

Since May first, the Socialist International Labor Day falls on a Monday this year, our JSF branch decided to sponsor a program and dance on Saturday, May 6, at the Franklin Boro Hall. Further details will be announced later.

Frances Langerhole, Johnstown, Pa.

KARL MARX

Socialists are not hero worshipers and they have no "Socialist Bible", by which they swear. They do not worship Karl Marx and they do not swear by this great book, Capital. They think for themselves.

But, in thinking for themselves, they take the truth wherever they find it—and they have found a mine of economic truth in Karl Marx's main book and in his other works.

His chief theories have stood the test of time. No matter how anyone may wriggle around them and try to assail them on finer points, the main outlines of the economic structure he built stand as proudly as ever. One may cavil with the details of the theory of value, for instance, but the taking of the earnings of the many by the few, through the profit system, is the cause of our economic ills just the same —and that is the gist of his theory. One may assail extravagances in the theory of the economic interpretation of history, and may justly assail two of its inaccurate names "historical materialism", and "the materialistic conception of history", but the essentials of the theory are correct. As for the class struggle, no one with open eyes to see with can doubt that.

Marx was one of the great figures of history. Enemies are ever announcing that his theories have been demolished, but they never stay demolished, for the very good reason that he was a clear thinker whose economic theories stand the test.—T. M. L.

SEARCHLIGHT

By Donald J. Lotrich

To us, Karl Marx should be as much, if not more, than George Washington is to the United States. The father of Socialism died fifty years ago but his spirit was fully alive at last Sunday's commemoration under the auspices of club No. 1 JSF. at the SNPJ Hall. We were belated over the outcome for we had a splendid audience, a good program and cheerful disposition prevailed. No doubt, Proletarec will benefit considerably by last Sundays performance because the net proceeds are intended for its sustaining fund. Our comrades agitated as in the days of old to bring out a grand crowd.

• • •

The program was partly English and consisted of thirteen numbers. Two short Slovene one act plays and an English dialogue make up the major part of the program. All of them were fitting for the occasion. Singing Society Sava sang and the string orchestra of club No. 20 JSF played several selections. We had three speakers, Charles Pogorelec, Joško Oven and George Maslach and a recitation by Frank Sodnik. The honors for the day went to the Bohemian singing Society Karl Marx. We are greatly indebted to all who took part and assisted in making the affair successful.

• • •

Two new members were accepted at last Friday's meeting of local No. 1 JSF. Various reports were received and acted upon and 250 issues of the May Call were ordered. After the meeting, which was concluded at 9:00 P. M., Joško Oven lectured. His subject was the "The development of mankinds thinking from its early stages". A fine subject and a fine lecture, only, this person thinks it, considerably beyond the ability of many to secure the full value of such a lecture. To most the names of the early thinkers are foreign. Hence, to get the full value out of such lectures more time should be devoted.

• • •

People are so inflated with the new deal that many of them have substituted air for what little brains they possessed. In the course of the week I found myself on the offensive on several important questions. "What care I what happens in Germany. The world will go round just the same whether we have Fascism or Democracy", that's the attitude of some narrowminded people. And yet, after pointing out what Fascism is doing and has done to good people and honest citizens and after putting the question squarely, "Is that the way you want to be treated?", it does not change their opinions. They have it,—that new deal and they just will not listen to any reasoning.

• • •

By the end of this week I'm going to have my list for the May Call filled and turned into to the office. How many of you will be doing the same? It is essential that we turn out a good magazine to as many people as is possible. And the way to get your list of subscribers is to go around and get them. We notice that more and more of our comrades are beginning to do that kind of work again. For awhile we were depending too much on a few comrades with the result that the rest of the members just hung on. We now notice a healthy change with the comrades learning to be active. Club No. 1 JSF. has a committee whose members solicit membership by home visits. For last Sundays Karl Marx program many of our comrades purposely agitated from house to house with splendid results. Now we are doing the same thing for our May Call. If this continues we must be successful.

• • •

Despite a good deal of opposition from hundreds of independent merchants, various civic and workers groups and the Socialist Party the Illinois legislature passed a 3% sales tax which becomes effective on April 1. That's part of the new deal too but the people don't see it. Every one goes to the store and buys five cents worth of food or necessities he will be another penny for the tax. Socialists oppose it because we see that the little fellows, those that work and have the least to spend will pay most of the tax because they comprise the great number. The wealthy numbering only a few thousand and shouldn't and don't care because they'll get it all back. It's too late to do much kicking now but the voters should remember at the next election. Why shouldn't they place heavier taxes on the incomes of the rich who can spare thousands easier than the workers can spare nickels. But that would strike at the proper source and that would never do, not for the rich.

Our English Page Issue

BY JOHN RAK

A number of comrades have in recent issues recommended that the English page of Proletarec be discontinued and also suggested that pictures be abolished and smaller type used. Their reason for this is, to allow more space for Slovene reading material now that Proletarec consists of only 4 pages. Another reason they give is that very few of our young folks are interested in the English page and much less about joining the JSF.

The complaint on this scare was to be expected. However, the most important question, before us is how to give Proletarec a wider circulation and to keep what we've got. I doubt that even if the English page is discontinued, Proletarec with 4 pages of Slovene reading material will meet the requirement of a Socialist newspaper. By doing so it will only hinder our coming back to 8 pages which Proletarec must be in order to carry on effective propaganda among its readers and sympathizers.

The JSF Executive committee in the March 9 issue of Proletarec submitted its plan of action for Socialist agitation. Their four point program which gives a plan to all branches and individual members of JSF to secure new readers for Proletarec and to increase the membership of JSF is at this time more important than the advice as to how Proletarec shall be made up to contain more articles on 4 pages which is an impossibility. A newspaper to be attractive must print pictures which at times have as much meaning as an article and Proletarec was one of the first Slovene newspapers to publish them. As for technic, make the comparison with any Slovene newspaper and then judge for yourself.

To abolish the English page in my opinion would be a step backward because I firmly believe it has many readers who cannot subscribe to other Socialist publications. If the Slovene Youth cares not for the English Page of Proletarec of which his parent probably is a subscriber, then he will not of his own initiative subscribe to English Socialist newspapers or join and become an active member of the Socialist Party directly. So far, wherever the Slovene Youth was active in spreading Socialist propaganda, they were members of the JSF.

Our only solution to keep the the English page and give more reading space for Slovene articles would be to increase Proletarec back to 8 pages. And as soon as the quota for the sustainng fund and new readers as given in the plan by the executive of JSF is raised, this will be done. The campaign starts with the first of April and ends June 30. Let's all do our share.

DRAWN BY JOHN BAER.

A Program of the Young Comrades in Cleveland

Our English Section of branch 27 JSF is composed of a group of young Slovenes interested in Socialism and ready to take up the fight for our ideals together with our older comrades. It is a fighting organization of working class youth between the ages of 12 and 25 for the purpose of enabling them to better understand capitalist society and train them for international Socialism. Our job is also to assist in the work of Socialist propaganda and political activity in order to abolish the capitalist system and establish in its place the workers co-operative commonwealth, of providing means for intellectual and physical development and of becoming a center for social interest for the young workers and students.

The English Section demands for Youth:

1. Abolition of military training.
2. No discrimination against young workers in unemployment relief. Unemployment insurance for young and old workers.
3. Abolition of child labor under 18 years of age, except a possible maximum of four hours a day as part of the educational requirements as prescribed by organized labor.
4. No decrease in appropriation for public education even in times of industrial crises. More health and recreational institutions.
5. Abolition of night work and piece work
6. Equal pay for equal work.
7. No Jim Crowism in school and factories.
8. Special legislation for the protection of young women workers in industrial and clerical work.

If you want to know more about the English Section of branch No. 27, mail a postcard to 6409 St. Clair Ave., and we'll gladly furnish you with more information and also when our next meeting takes place.

Christine Elersich, Cleveland, O.